

L-ATTAKKI FUQ L-ISTITUZZJONIJIET

EDWARD SCICLUNA / Ministru għall-Finanzi

Gerrem illum, gerrem ghada... L-agħar haġa li tista' ssir hija li ttipprova tkisser ir-reputazzjoni tal-istituzzjonijiet ta' pajjiżek

Ma naħsibx li kien hemm xi żmien daqs illum li istituzzjonijiet ta' importanza kbira f'pajjiżna kienu attackati bil-mod feroċi u qawwi li qiegħdin ikunu attackati bih. Attakki mhux biss fil-midja lokali u barranija imma anke, sfortunatament f'postijiet bħalma huwa l-Parlament Ewropew.

Meta ngħid istituzzjonijiet ta' importanza kbira f'pajjiżna nkun qiegħed infisser awtoritajiet finanzjarji bħalma huma l-Bank Ċentrali, l-MFSA u l-FIAU. Ma' dawn hemm istituzzjonijiet li mhumiex finanzjarji bħalma huma l-Uffiċċju tal-Avukat Ġenerali, il-Pulizija u oħrajn.

Għazilt li din il-gimgha nikteb fuq dan is-sugġett għax ninsab konvint li l-qarrejja jafu kemm-il akkuża saret li dawn l-istituzzjonijiet qiegħed ikollhom haġna indhila. Anke jekk sadanittant min jagħmel dawn l-akkużi jkun hu innifsu li qiegħed b'xi mod jindahal lil dawn l-istituzzjonijiet fil-qadi ta' dmirijiethom.

Dwar dan nitkellem aktar 'l isfel. Imma qabel xejn irrid nagħti ftit sfond dwar istituzzjonijiet bħal dawk li qiegħed nitratta u li semmejt

aktar 'l fuq.

Dawn l-istituzzjonijiet huma dawk l-awtoritajiet li jmxexxu r-regolamenti li jirrigwardaw il-ligijiet tal-pajjiż. Saru istituzzjonijiet għax huma maqluġhin minn dipartimenti tal-Gvern u minn Ministeri, b'iktar indipendenza u awtonomija. Huma awtoritajiet iffurmati minn persuni bi kwalifiċi, b'esperjenza bi speċjalizzazzjonijiet. B'mod irqum iridu jaraw kif ir-regolamenti jiġu rispettati għax qiegħdin responsabbli għal tmexxija t'entitajiet bħalma huma banek, kumpaniji ta' assikurazzjoni, kumpaniji tas-servizzi finanzjarji, u tal-egameing.

Il-ligi toħloq mod kif dawn l-istituzzjonijiet, l-awtoritajiet, jingħataw l-indipendenza tagħhom. Isir hekk mill-bidunett peress li huma entitajiet għal rashom u mhux entitajiet ta' xi Ministru. Anke jekk kultant ikun il-Prim Ministru jew il-Ministru konċernat li jappuntahom, iżda haġna drabi l-hatra ta-Ċhairman tal-istituzzjoni isir b'konsultazzjoni mal-Oppożizzjoni biex b'hekk ikun hemm ċertu kunsens miż-żewġ naħat tal-Kamra.

Imma l-aktar mod li jas-

sigura indipendenza lil dawn l-istituzzjonijiet huwa li wara li l-Ministru jappuntahom ma jkunx jista' jneħhihom qabel jgħaddi t-terminu kollu tal-hatra. Tkun tista' tintalab riżenja għal raġuni ta' saħħa jew xihaġa li tant tkun goffa li awtomatikament il-Ministru jkollu d-dritt li jitlob ir-riżenja.

Għalhekk huwa inkongruwenti haġna li l-Prim Ministru jew xi Ministru jntalbu jindahlu f'dawn l-istituzzjonijiet għax xihaġd jidhirlu, jew ikollu suspett, li x-xogħol ma jkunx qed isir sewwa

Dan iwassalni għall-punt dwar l-akkużi ta' ndhila fit-tmexxija ta' dawn l-istituzzjonijiet. Indhila m'għandux ikun hemm. Xejn iżjed u xejn inqas. Imma wiehed irid ukoll jikkwalifika x'ifisser INDHIL. Indhila ma jfissirx biss li wiehed jagħmel kuntatt dirett ma' xihaġd fit-tmexxija ta' dawn l-istituzzjonijiet.

Fl-opinjoni tiegħi huwa wkoll indhila jekk persuna ta' ċerta importanza kemm min-naħa tal-Gvern kif ukoll

min-naħa tal-Oppożizzjoni tagħmel xi stqarrija qawwiya fuq xi waħda minn dawn l-entitajiet. Haġa bħal din tkun indhila awtomatiku. Jekk tgħid li tali entità għandha tagħmel għidizzju b'mod u mhux b'ieħor ukoll tkun qed tindahal avolja ma tkunx għamilt kuntatt dirett ma-Ċhairman responsabbli. Indhila ukoll ikun meta tara xi rapport f'xi gurnal b'tipi grassi dwar x'għandu jsir u m'għandux isir minn dik l-Awtorità.

Għalhekk huwa importanti li t-tmexxija ta' dawn l-istituzzjonijiet tkun iffurmata minn nies ta' maturità kbira li tgħinhom biex ma jkunux influwenzati la minn attacki u lanqas minn pari-ri.

Għalhekk huwa inkongruwenti haġna li l-Prim Ministru jew xi Ministru jntalbu jindahlu f'dawn l-istituzzjonijiet għax xihaġd jidhirlu, jew ikollu suspett, li x-xogħol ma jkunx qed isir sewwa.

Mela tajjeb, għandna l-ligijiet maħsubin biex jiproteġu l-awtonomija u l-indipendenza tal-istituzzjonijiet, imbagħad tmur kontra dan il-principju billi titlob lill-Ministru jindahlu għax

xihaġd qal li hemm suspett li t-tali istituzzjoni mhix miexja sewwa!

Il-ligi hija ċara, meta wiehed jiġi biex jirriappuntahom għandu jittiehed inkonsiderazzjoni kif ikunu mexxew dawn l-istituzzjonijiet.

Filfatt il-Gvern qed jipproponi li anke ċ-Chairman ta' dawn l-istituzzjonijiet għandu jkun sottomess għall-iskrutinju tal-Parlament, skrutinju li jassigura aktar għarfien tar-responsabbiltà li għorr magħha l-kariga inkwistjoni. Hekk ilu jsir fil-Parlament Ewropew u hekk se nibdew nagħmlu f'pajjiżna.

Ma jfissirx li dawn l-istituzzjonijiet huma, jew se jkunu, perfetti u li ma jkun jonqoshom xejn. Haġna drabi nirrealizzaw li pajjiżna, li għadu qiegħed jizviluppa, huwa nieqes minn ċerti riżorsi u ma jkun qed isir xejn hażin jekk tintalab l-għajnuna esperta, jekk hemm bżonn anke barranija.

L-agħar haġa li tista' ssir hija li tattakka dawn l-istituzzjonijiet, tipprova tkissrihom ir-reputazzjoni tagħhom u tipprova tnezzagħhom mill-awtorità u r-rispett li jkunu jgawdu fil-pajjiż. Għax meta tkun qed tagħmel hekk ma tkunx qed tattakka persuna imma tkun qed tattakka l-fondazzjoni tal-ligi, il-law and order. Tkun qed tgerrem u tkisser il-pedamenti li fuqhom huma mibnjin il-ligijiet tal-pajjiż.

Nittama biss li qabel naslu biex nattakkaw dawn l-istituzzjonijiet wiehed jaħseb u jirrifletti. Huma istituzzjonijiet li domna s-snin biex bnejnihom.

Li għandhom nies kapaci, li jekk jithallew jaħdmu b'mod trankwil, bla indhila, kapaci jaslu biex jagħmlu xogħol tajjeb. Indhila bla bżonn żgur li ma jkunx qed jgħin biex ikollna l-law and order li tant qiegħdin nisimgħu dwarha.

Nittama li permezz ta' dawn il-ħsibijiet il-qarrej jista' jirrifletti aktar, u jasal għal għidizzju, dwar din il-kontroversja li twassal biss biex toħloq konfużjoni u mhux titfa' dawl fuq il-problema.

Il-Milied u s-Sena t-Tajba

Sur Editor,

Donnu li kulhadd ikun ferħan speċjalment fil-jiem tal-Milied u l-Ewwel tas-Sena, barra dawk li forsi jkun mitilhom xi haġd għażiż.

Anke jekk hi jew hu jkunu mieta snin qabel, fil-jiem tal-Milied xorta waħda jkollhom xi ftit tad-diqa li huma biss jistgħu jispjegawha. Ngħid għalija, il-Milied inħossu

bħala perjodu fejn l-ispirtu religjuż tilef il-mertu tiegħu meta mqabbel ma' affarijiet materjali u interessi kummerċjali.

Ċertament m'għandu x'jaqsam xejn mal-Milied ta' dari, meta ommi u missieri kienu jqiesu l-qofol tal-Milied xejn għajr il-quddies ta' nofs il-lejl, u aħna ta' t'fal li konna, konna nistagħgħbu bil-prietka li kienet issir

dakinhar.

Kemm kien żmien sabiħ! Għaliex ngħidu kemm kien żmien sabiħ wara li jgħaddi?

Kif aħna l-Maltin għandna l-vizzju li ma napprezzawx il-mument prezenti? Ir-rigali, il-festini, nies fis-sakra, eċċ., jiftu għalkollox l-ispirtu u l-motivazzjoni tal-Milied u l-Ewwel tas-Sena?

Kemm ngħiduhom bil-qalb il-kliem, "il-Milied it-Tajjeb" u "s-Sena t-Tajba". Ngħiduhom għax vizzju jew għax tassew dawn huma xewqat ġenwini?

Haddieħor ma nafx x'jagħmel, imma jien nixtieq nagħti l-Milied u s-Sena t-Tajba lil kulhadd.

VALERIE BORG,
Valletta